

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI.....	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI.....	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LAHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyoyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI.....	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI.....	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEKANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI.....	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH.....	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY Tajribalari	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
XORIJIY DAVLATLAR Tajribasida boj-tarif siyosatini metodologik takomillashtirish MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY Tajriba asosida)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQI IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI	857
Achilova Firusa Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Koliyova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbanov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукажхоровна, Ашуров Сардоржон Зафаржонович	
XORIJY DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Журахонов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKLARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumo'minovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSIYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibdullo qizi	
MAHALLIY JUN TOLALARINING GEOMETRIK VA FIZIK-MEXANIK XOSSALARINI NOTO'QIMA MATOLAR ISHLAB CHIQRISH TEXNOLOGIYASI NUQTAI NAZARIDAN TADQIQ ETISH	1039
Ermator Shavkat Qulmatovich, Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLIYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	

RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLIYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI

Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li

Olmaliq shahar hokimligi

Raqamli iqtisodiyotni joriy etish bo'yicha loyihalar menejeri

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida raqamli bank xizmatlarining, xususan, mobil ilovalar, onlayn banking va raqamli to'lov tizimlarining moliyaviy bozor taraqqiyotiga ta'siri ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda O'zbekiston Markaziy banki va tijorat banklarining statistik ma'lumotlari asosida 2021–2024-yillardagi asosiy ko'rsatkichlar (foydalanuvchilar soni, tranzaksiyalar hajmi, omonatlar va kreditlar miqdori) o'rganildi. Natijalarda mobil bank ilovalari foydalanuvchilari sonining 3,3 barobarga oshgani, to'lov tizimlari orqali tranzaksiyalar hajmining yildan-yilga 80% dan ortiq o'sgani aniqlangan. Masofaviy xizmatlardan foydalanish aholining bank tizimiga bo'lgan ishonchini mustahkamlab, omonatlar va kreditlash faoliyatining faollashuviga sabab bo'lmoqda. Tadqiqot xalqaro tajribalar bilan solishtirib, mavjud imkoniyatlar va dolzarb muammolarni tahlil etadi. Xulosa sifatida, raqamli bank xizmatlari O'zbekiston moliyaviy bozorini yanada samarali va inklyuziv qilishda muhim omil bo'lib xizmat qilayotgani ta'kidlanadi. Foydalanuvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, kiberxavfsizlikni mustahkamlash va texnologik infratuzilmani rivojlantirish asosiy tavsiyalar qatorida berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli bank xizmatlari, mobil banking, onlayn banking, elektron to'lov tizimlari, moliyaviy bozor, O'zbekiston, moliyaviy inklyuziya, raqamli transformatsiya.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the impact of digital banking services in the Republic of Uzbekistan, particularly mobile applications, online banking, and digital payment systems, on the development of the financial market. Based on statistical data from the Central Bank of Uzbekistan and commercial banks, the study examines key indicators for the period 2021–2024, including the number of users, transaction volumes, deposits, and credit amounts. The findings reveal that the number of users of mobile banking applications increased by 3.3 times, while transaction volumes through payment systems grew by more than 80% annually. The use of remote banking services strengthens public trust in the banking system and stimulates deposit and lending activities. The study also compares national trends with international experience and analyzes existing opportunities and current challenges. In conclusion, digital banking services are identified as a key factor in enhancing the efficiency and inclusiveness of Uzbekistan's financial market. The main recommendations include improving users' digital literacy, strengthening cybersecurity, and developing technological infrastructure.

Key words: digital banking services, mobile banking, online banking, electronic payment systems, financial market, Uzbekistan, financial inclusion, digital transformation.

Аннотация. В данной статье проводится научный анализ влияния цифровых банковских услуг в Республике Узбекистан, в частности мобильных приложений, онлайн-банкинга и цифровых платёжных систем, на развитие финансового рынка. В исследовании на основе статистических данных Центрального банка Узбекистана и коммерческих банков изучены ключевые показатели за 2021–2024 годы, включая количество пользователей, объём транзакций, размер депозитов и кредитов. Результаты показывают, что число пользователей мобильных банковских приложений увеличилось в 3,3 раза, а объём транзакций через платёжные системы ежегодно рос более чем на 80%. Использование дистанционных банковских услуг способствует укреплению доверия населения к банковской системе и активизации депозитной и кредитной деятельности. В работе также проводится сопоставление с международным опытом и анализируются существующие возможности и актуальные проблемы. В заключение подчёркивается, что цифровые банковские услуги выступают важным фактором повышения эффективности и инклюзивности финансового рынка Узбекистана. Среди ключевых рекомендаций выделены повышение цифровой грамотности пользователей, усиление кибербезопасности и развитие технологической инфраструктуры.

Ключевые слова: цифровые банковские услуги, мобильный банкинг, онлайн-банкинг, электронные платёжные системы, финансовый рынок, Узбекистан, финансовая инклюзия, цифровая трансформация.

KIRISH

Raqamli bank xizmatlari — bu bank operatsiyalarini mobil ilova, Internet-bank va elektron to'lov tizimlari orqali masofadan olish imkonini beruvchi xizmatlar yig'indisidir. Global miqyosda so'nggi o'n yillikda internet va smartfonlar tarqalishi bankchilikning raqamli transformatsiyasini jadallashtirdi. Masalan, qishloq xo'jaligidan tortib xizmat ko'rsatishgacha bo'lgan keng sohalarda internetga ulanish va mobil telefon egasi bo'lganlar sonining ko'payishi internet-banking va mobil bankingning ommalashuviga olib keldi¹.

1-rasm. Raqamli bank xizmatlarining afzalliklari²

Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda aholining 79%i moliyaviy hisob-kitoblarda hisobvaraqa ega bo'lib, ularning aksariyati o'z faoliyati uchun raqamli kanallardan foydalanmoqda. O'sha paytda past va o'rta daromadli mamlakatlarda kattalarning 84%i mobil telefon egasi ekanligi va 3 milliarddan ortiq inson smartfondan foydalanishi ma'lum bo'lgan, bu esa yangi raqamli moliyaviy xizmatlarga ulanish imkoniyatini kengaytirmoqda³. O'zbekiston sharoitida ham 2017–2024-yillarda "Raqamli iqtisodiyot" va "Raqamli O'zbekiston – 2030" kabi dasturlar qabul qilinib, moliyaviy sektorni raqamlashtirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, 2020–2024-yillarda O'zbekiston hukumati va Markaziy banki moliya sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha islohotlarni yo'lga qo'ydi. Bu jarayon natijasida internet- va mobil-banking xizmatlari kengayib bormoqda. Shu kontekstda, mazkur maqolada O'zbekiston moliyaviy bozorida mobil ilovalar, onlayn banking va raqamli to'lov tizimlarining rivojlanishi hamda moliyaviy bozorning o'sishiga ta'siri statistik ma'lumotlar va xalqaro tajriba asosida tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda raqamli bank xizmatlari global miqyosda moliyaviy sektor taraqqiyotining ajralmas omiliga aylandi. Jahon bankining "Global Findex" hisobotiga 2021-yilda ko'ra, raqamli texnologiyalar rivojlangan sari dunyo aholisi orasida bank hisobiga ega bo'lganlar ulushi 51% dan 76% ga oshgan bo'lib, ushbu o'sishda mobil banking va elektron to'lov platformalari muhim rol o'ynagan. Rivojlanayotgan mamlakatlarda, ayniqsa, past daromadli aholining moliyaviy tizimga integratsiyalashuvi raqamli kanallar yordamida yuz bermoqda.

O'zbekiston sharoitida so'nggi besh yil ichida bank tizimi jadal raqamlashtirildi. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasida moliyaviy xizmatlarni masofadan ko'rsatish, to'lov tizimlarini integratsiyalash, elektron identifikatsiyani joriy etish kabi yo'nalishlar alohida belgilangan⁴. Shu asosda tijorat banklari mobil ilovalar orqali hisob ochish, to'lovlarni amalga oshirish, omonat va kredit xizmatlarini ko'rsatishni boshladi. Markaziy bankning 2023–2024-yillardagi hisobotlarida ko'rsatilishicha, raqamli bank ilovalari foydalanuvchilari soni 40 milliondan oshgan va bu ko'rsatkich yildan-yilga 30–40% ga o'sib bormoqda⁵.

Ilmiy adabiyotlarda raqamli bank xizmatlarining moliyaviy bozorga ta'siri quyidagi yo'nalishlarda tahlil qilingan:

- 1 Shermamatova, I. O. (2024). Development of online banking in the Republic of Uzbekistan. Journal of Contemporary Business Law & Technology: Cyber Law, Blockchain, and Legal Innovations, 1(6). <https://doi.org/10.61796/JCBLT.v1i6.621>
- 2 Manba: Muallif ishlanmasi
- 3 World Bank. (2022). The Global Findex Database 2021: Financial inclusion, digital payments, and resilience in the age of COVID-19. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>
- 4 <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>
- 5 Markaziy bank. (2024). 2023-yil yakuni bo'yicha bank tizimi holati. <https://cbu.uz>

- Moliyaviy inklyuziya: Raqamli xizmatlar aholining uzoq hududlardan ham bank tizimiga ulanishini ta'minlab, inklyuzivlikni oshiradi (Demirguc-Kunt va boshq., 2018)⁶.
- Tranzaksiya qulayligi va samaradorligi: Masofaviy xizmatlar foydalanuvchi uchun vaqt va xarajetni tejaydi, banklar uchun esa operatsion xarajatlarni kamaytiradi (Ozili, 2018)⁷.
- Raqobat va innovatsiya: Raqamli to'lov tizimlari (Payme, Click va h.k.) banklararo raqobatni kuchaytirib, yangi mahsulot va xizmatlarning yaratilishiga turtki beradi.
- Moliyaviy barqarorlik: Mobil banking orqali mikroqarzarlar, kichik biznes kreditlari, va investitsion xizmatlar kengayib, iqtisodiy faollikka ta'sir ko'rsatadi (Donovan, 2012)⁸.

O'zbekistondagi holatni chuqur tahlil qilgan S. Baxtiyrov va boshqalarning (2022) tadqiqotida raqamli bank xizmatlarining omonatlar va kreditlar hajmiga sezilarli ta'siri mavjudligi isbotlangan va raqamli ilovalar orqali jalb qilingan omonatlar 2021–2022 yillarda 60% ga oshgani ko'rsatilgan⁹.

Shuningdek, M. Xalilov va F. Jo'rayev (2023) tomonidan olib borilgan tadqiqotda raqamli to'lov tizimlari orqali amalga oshirilgan tranzaksiyalarning yalpi moliyaviy aylanishdagi ulushi 25% dan oshganligi qayd etilgan va bu holat moliyaviy bozorning raqamli segmenti tobora mustahkamlanayotganidan darak beradi¹⁰.

Xalqaro tajriba (masalan, Xitoydagi WeChat Pay, Hindistondagi UPI, Kenya'dagi M-Pesa) shuni ko'rsatadiki, davlat tomonidan yaratilgan yagona to'lov infratuzilmasi va huquqiy asoslar raqamli moliyaviy xizmatlarning muvaffaqiyatli rivojlanishiga zamin yaratadi. Shu nuqtayi nazardan, O'zbekiston moliyaviy sektori ham qat'iy qonunchilik bazasi, texnologik infratuzilma va iste'molchini himoya qiluvchi mexanizmlarni takomillashtirish orqali raqamli bank xizmatlaridan samarali foydalanish darajasini oshirishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi sifatida O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, tijorat banklari hamda to'lov tizimlari operatorlarining ochiq statistik ma'lumotlari tahlil qilindi. Xususan, Markaziy bankning yillik hisobotlari va statistik byulletenlaridan foydalanilib, masofadan bank xizmatlari, elektron pul hamyonlari va onlayn tranzaksiyalar bo'yicha so'nggi tendensiyalar o'rganildi¹¹. Mazkur ma'lumotlar to'plami bilan bir qatorda, qabul qilingan qonun va reglament hujjatlari (masalan, O'zbekiston Respublikasining 05.11.2019 yildagi "Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi O'RQ-580-son¹² Qonuni, to'lov xizmatlari haqidagi normativlar) ham tahlil qilindi. Xalqaro tajriba bo'yicha ma'lumotlar esa Jahon banki, World Bank Global Findex kabi manbalardan olinib, O'zbekiston sharoitini solishtirish uchun ishlatildi¹³. Yuqoridagi manbalarni chuqur o'rganish yo'li bilan moliyaviy bozor ko'rsatkichlari va raqamli bank xizmatlari o'rtasidagi bog'liqlik aniqlanib, statistik misollar va grafiklar yordamida namoyish etildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu bo'limda tadqiqot doirasida yig'ilgan ma'lumotlar asosida raqamli bank xizmatlarining O'zbekiston moliyaviy bozoriga ta'siri bo'yicha tahlil etilgan natijalar keltiriladi. Tahlil uchun asosiy ma'lumot manbalari sifatida Markaziy bank statistikasi, yirik tijorat banklarining yillik hisobotlari hamda raqamli platformalar foydalanuvchilari o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar natijalari tanlanadi. Tahlil doirasida mobil ilovalar, internet-banking tizimlari va elektron to'lov platformalari kabi asosiy raqamli bank xizmatlari faoliyati qamrab olinadi. Asosiy ko'rsatkichlar sifatida foydalanuvchilar sonining o'sish sur'ati, tranzaksiyalar hajmi, mijozlarning hisoblaridagi mablag' miqdori hamda bank xizmatlari sifati kabi parametrlar tahlil qilinadi.

Mobil ilovalar: So'nggi yillarda O'zbekistonda mobil banking ilovalariga bo'lgan talab sezilarli darajada oshdi. Masalan, 2022–2024-yillarda Google Play orqali bank ilovalarini o'rnatish 43% ga ko'paydi. Ko'rsatkichlardan ma'lum bo'lishicha, 2024-yilning boshiga keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, eng ko'p o'rnatishga ega mobil bank dasturi "Click" bo'lib, uni UzCard to'lov tizimi ilovasi ortda qoldirdi (2-rasm).

6 Demirguc-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., Ansar, S., & Hess, J. (2018). The Global Findex Database 2017: Measuring financial inclusion and the fintech revolution. World Bank Group. <https://globalfindex.worldbank.org>

7 Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial inclusion and stability. *Borsa Istanbul Review*, 18(4), 329–340. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2017.12.003>

8 Donovan, K. (2012). Mobile money for financial inclusion. In T. Kelly & C. Rossotto (Eds.), *Information and Communications for Development 2012: Maximizing Mobile* (pp. 61–73). World Bank.

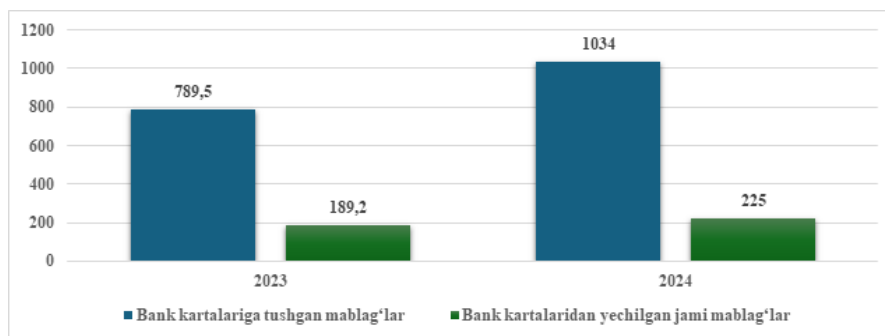
9 Baxtiyrov, S., Karimov, N., & Abdullayev, B. (2022). Raqamli bank xizmatlarining tijorat banklari faoliyatiga ta'siri. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, (5), 112–120.

10 Xalilov, M., & Jo'raev, F. (2023). Elektron to'lov tizimlarining O'zbekiston moliyaviy bozoriga ta'siri. *Moliyaviy tahlil va tadqiqotlar jurnali*, (2), 44–50.

11 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Markaziy bankning 2024-yilgi yillik hisoboti. <https://www.scribd.com/document/954101484/Markaziy-Bank-Yillik-Hisoboti-2024>

12 <https://lex.uz/docs/-4581969>

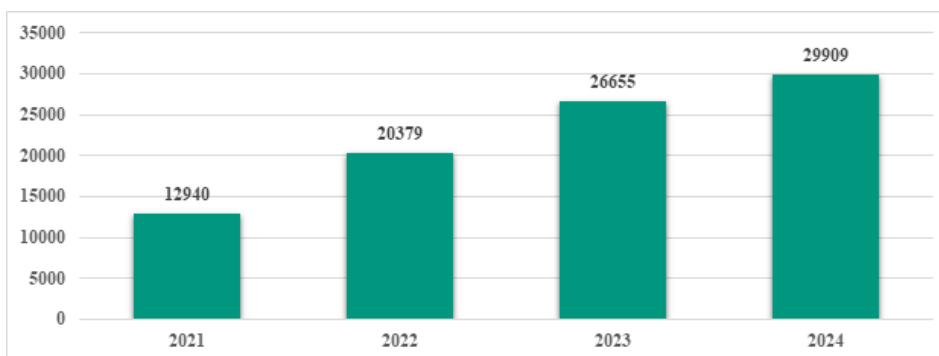
13 World Bank. (2022). The Global Findex Database 2021: Financial inclusion, digital payments, and resilience in the age of COVID-19. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>

2-rasm. Bank kartalaridan naqdlashtirish hajmlari dinamikasi¹⁴

2024-yilda bank va to'lov tashkilotlari mobil ilovalari orqali raqamli identifikatsiyadan o'tgan mijozlar soni 5,4 millionga oshib, yil oxiriga kelib 12,2 millionga yetdi. Bu o'sish shuni ko'rsatadiki, aholi nafaqat onlayn to'lovlarni, balki bank hisob-raqamlarini ham uydan chiqmasdan, masofadan ochish imkoniyatiga ega bo'ldi. Shu bilan birga, mobil banklash tizimlarida biometrik identifikatsiya (Face ID) texnologiyasini tatbiq etish jarayonlari jadallashdi; 2025-yilning boshiga kelib 28 ta bank va 15 ta to'lov tashkiloti mobil ilovalariga ushbu texnologiya kiritildi¹⁵.

Onlayn banking (internet-banking): Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilning aprel holatiga O'zbekiston tijorat banklarida masofadan bank xizmatlariga (internet- va mobil-banking) ulangan mijozlar soni sezilarli darajada oshgan. Eng katta ulushga ega banklar sifatida O'zbekiston sanoat-qurilish banki (UzSanoatQurilish Banki) — 6 220 136 nafar, Agrobank — 4 869 912 nafar va Xalq banki — 4 439 174 nafar foydalanuvchi bilan ajralib turadi. Ushbu ko'rsatkichlar xizmatlardan foydalanish hajmi ortib borayotganini tasdiqlaydi. Masalan, aksariyat banklar foydalanuvchilari Ulug'bekBank, Agrobank va Xalq bankida jamlangani kuzatilgan bo'lsa, aholi orasida UzSanoatQurilish Bankiga bo'lgan talab 32% ga teng. Umuman olganda, masofaviy bank tizimlaridan foydalanuvchilar soni doimiy ravishda o'sib bormoqda, bu esa banklar tomonidan internet- va mobil-banking xizmatlari muntazam yangilanib borilayotganini ko'rsatadi.

Raqamli to'lov tizimlari: To'lov tashkilotlari (Payme, Click, Apelsin, UzumPay va boshqalar) orqali amalga oshirilayotgan tranzaksiyalar hajmi ham keskin oshmoqda. 2024-yilda yangi to'lov tashkilotlariga litsenziyalar berilishi natijasida ularning soni 44 taga yetdi, bu esa aholining nafaqat banklar, balki to'lov tashkilotlari xizmatlariga bo'lgan talabining ortganidan dalolat beradi. Shu yili to'lov tashkilotlari orqali amalga oshirilgan to'lovlar hajmi 2023-yilga nisbatan 1,8 barobar oshib, 333 trillion so'mga yetdi. Jismoniy shaxslar ushbu tizimlar orqali ayniqsa kommunal xizmatlar uchun 26,2 trln so'm, mobil operatorlarga 14,8 trln so'm, davlat to'lovlari uchun 14,3 trln so'm, kredit to'lovlari uchun 5,7 trln so'm hamda boshqa budjet to'lovlari uchun 5,3 trln so'm o'tkazishgan. Elektron pullar (e-hamyonlar) bo'yicha ham sezilarli o'sish qayd etildi: 2024-yilda 12 ta ro'yxatdan o'tgan elektron pul tizimlarida ochilgan hamyonlar soni yil boshidagi 15,6 milliondan 20,6 millionga oshdi. Shu davr mobaynida elektron pullar orqali amalga oshirilgan tranzaksiyalar soni 2023-yilga nisbatan 1,3 barobarga oshib, 21,8 milliontani tashkil etdi va ularning hajmi 775 milliard so'mga yetdi (3-rasm)¹⁶.

3-rasm. Bankomat va infokiosklar soni¹⁷

14 Muallif ishlanmasi

15 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Markaziy bankning 2024-yilgi yillik hisoboti. scribd.com/document/954101484/Markaziy-Bank-Yillik-Hisoboti-2024

16 O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Markaziy bankning 2024-yilgi yillik hisoboti. scribd.com/document/954101484/Markaziy-Bank-Yillik-Hisoboti-2024

17 Muallif ishlanmasi

E-hamyon egalari 92%i ushbu mablag'lar bilan tovar va xizmatlar uchun to'lov qildi, faqat 8%i jismoniy shaxslarga mablag' o'tkazishga yo'naltirildi. O'tkazmalarining tarkibida esa 25% mobil aloqa xizmatlari, 23% kommunal to'lovlar, 13% davlat xizmatlari, 8% chakana savdo to'lovlari va boshqa yo'nalishlarga to'g'ri keladi.

Bank sektori (omomatlar va kreditlar): Raqamli bank xizmatlari omonatlar hajmi va kreditlar bo'yicha ham ijobiy o'zgarishlarga turtki berdi. 2024-yilda aholining banklardagi omonatlariga bo'lgan ishonch ortdi: jismoniy shaxslarning omonat qoldig'i 42% ga (36 trillion so'mga) oshib, 122 trillion so'mni tashkil etdi. Xususan, milliy valyutada jalb qilingan omonatlar 54% ga o'sib, 88 trillion so'mga yetdi va umumiy omonatlar tarkibidagi ulushi 66% dan 72% gacha oshdi.

Bu esa aholi orasida milliy valyutada omonatga bo'lgan qiziqishning ortib borishi raqamli bank xizmatlarining qulayligi bilan bog'liqligini ko'rsatadi. Kreditlash bo'yicha ham markazlashgan elektron platformalar va raqamli identifikatsiya joriy etilishi ortidan yengillashgan jarayonlar kuzatilmoqda. Masalan, "E-Kontrakt" tizimi orqali tijorat banklari bilan to'g'ridan-to'g'ri integratsiya bo'lib, kredit topshirish va rasmiylashtirish jarayoni masofadan amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, tijorat banklari uchun «Matrix BI» tizimi joriy qilinib, kredit axborotini tezkor tahlil qilish imkoniyati yaratilgani ma'lum qilindi.

Ushbu natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston banklarida mobil va internet-banking xizmatlarini ommalashtirish bank sektoridagi operatsion jarayonlarni soddalashtirgan, mijozlarga xizmat ko'rsatishning masofaviy va tezkor bo'lishini ta'minlagan, natijada ishonchli omonatlar hamda kreditlar hajmida o'sishga turtki bermoqda.

O'zbekiston tajribasining xalqaro kontekstda solishtirilishida ba'zi o'xshashliklar va farqlar mavjud. Misol uchun, Hindiston va Braziliyada ham bank ilovalari va elektron to'lov tizimlari kundalik iste'mol uchun keng joriy etilgan bo'lib, ular aholining mikrokredit va mikroinvestitsiya bozorlari rivojiga ham yordam bermoqda. Jahon Banki ma'lumotlariga ko'ra, dunyo bo'yicha aholining 84%i mobil telefondan foydalanadi va 79%i bank hisobvaraqlariga ega bo'lsa, yangi raqamli moliyaviy xizmatlar muhim omilga aylanmoqda. Shu kabi, O'zbekiston ham past tranzaksiya to'lovlarni rag'batlantiruvchi "Click" va "Paynet" kabi loyihalar orqali naqd pulsiz hisob-kitoblarni kengaytirmoqda. Raqamli bank xizmatlari natijasida bank sektorida raqobatning kuchaygani, yangi raqamli startap va fintech loyihalarga yo'l ochilgani, iste'molchilar uchun qulaylik yaratilgani ijobiy jihatlar sifatida baholanadi (4-rasm).

4-rasm. Raqamli bank xizmatlari¹⁸

18 Muallif ishlanmasi

Biroq rivojlanish bilan bir qatorda muammolar ham mavjud. Raqamli tranzaksiyalar ortishi bilan kiberxavfsizlik va firibgarlik xatarining ko'tarilishi kuzatiladi. Shu sababli Markaziy bank 2024-yilda kartochka firibgarligiga qarshi kurashda tezkor choralar ko'rib, 9,5 mlrd so'm miqdoridagi shubhali pul mablag'larini bloklaganini xabar qildi; markazlashgan antifrod tizimi joriy etilib, unga 34 nafar bank va 9 ta to'lov tashkiloti integratsiya qilindi. Bu kabi chora-tadbirlar raqamli moliyaviy ekotizimning xavfsizligini ta'minlash uchun zarurdir. Bundan tashqari, aholining raqamli xizmatlarga masofadan o'tish uchun zarur texnik va iqtisodiy imkoniyatlari, ma'lumotlar himoyasi va internet tezligi masalalari ham dolzarbligicha qolmoqda. Xalqaro tajribada, misol uchun, Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari mobil pul tizimlaridan keng foydalanayotgan bir paytda, Uzoq Sharqda raqamli bank texnologiyalarining xavfsizligini oshirishga e'tibor qaratilmoqda. Shuningdek, banklar va to'lov tizimlari o'rtasida ochiq bank (open banking) va ma'lumot almashish standartlarini joriy etish bo'yicha ham istiqbolli ishlanmalar amalga oshirilmoqda.

Umuman olganda, O'zbekistonda raqamli moliyaviy xizmatlarni kengaytirish xalqaro tajriba bilan uyg'un ravishda amalga oshirilmoqda. Masalan, MDB davlatlarida ham onlayn-bank xizmatlari orqali omonatlar va kredit olish jarayonlari optimallashtirilmoqda. Biroq rivojlangan mamlakatlar tajribasidan kelib chiqib, foydalanuvchilarni himoya qilish, maxfiylik va raqamli literaturani oshirishda hali qo'shimcha ishlar qilish talab etiladi. Shu bilan birga, moliya bozorini raqamlashtirish yosh avlodni moliya tizimiga jalb etish, kichik va o'rta biznes uchun kredit olish jarayonlarini soddalashtirish hamda tahliliy axborot resurslarini boyitishda katta imkoniyatdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqotdan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston moliyaviy bozorida raqamli bank xizmatlari (mobil ilovalar, onlayn banking, elektron to'lov tizimlari) qisqa fursatda sezilarli taraqqiyot ko'rsatdi. Buning natijasida:

1. Mijozlar qulayligi ortdi: aholi masofaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lib, bankka borishga hojat qolmay qoldi. Bu esa omonatlar va kreditlar hajmini oshirishga yordam berdi.

2. Bozor raqobati kuchaydi: yangi raqamli xizmatlar paydo bo'lib, banklar va to'lov tashkilotlari o'rtasidagi raqobat kuchaydi. Natijada to'lov tizimlari soni oshdi (44 taga yetdi) va tranzaksiya hajmi 333 trln so'mgacha yetdi.

3. Texnologik yangiliklar tatbiq etilmoqda: Face ID, biometrik identifikatsiya, elektron hujjat aylanishi va antifrod tizimlari singari texnologiyalar qo'llanilib, xizmatlar sifatini oshirish yo'lida qadamlar tashlanmoqda.

4. Kiberxavfsizlik muammolari: raqamli tranzaksiyalar ortishi bilan firibgarlik va kiberxavfsizlik masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda. Markaziy bank bu borada antifrod tizimini joriy etdi, ammo foydalanuvchilar ma'lumotlarini himoya qilish va xaker hujumlariga qarshi qo'shimcha chora-tadbirlar talab etiladi.

5. Kelajak yo'nalishlari: ilk navbatda ochiq bank standartlarini joriy etish va fintech sohasini qo'llab-quvvatlash muhim. Shuningdek, aholini raqamli moliyaviy xizmatlarga o'rgatish, raqamli literaturani oshirish va infratuzilmani mustahkamlash bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqilishi lozim.

Shu asosda tavsiya etamiz: bank va to'lov tashkilotlari raqamli xizmatlarini yanada kengaytirib, foydalanuvchilar uchun qulay va xavfsiz platformalarni ishlab chiqishi, Markaziy bank va hukumat esa raqamli iqtisodiyot strategiyasini amalga oshirishda texnologik infratuzilmani mustahkamlash hamda qonuniy bazani takomillashtirishga e'tibor qaratishi kerak. Bu o'z navbatida moliyaviy bozorning raqamli rivojlanishini tezlashtiradi va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Baxtiyorov, S., Karimov, N., & Abdullayev, B. (2022). Raqamli bank xizmatlarining tijorat banklari faoliyatiga ta'siri. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (5), 112–120.
2. Demirgüç-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., Ansar, S., & Hess, J. (2018). The Global Findex Database 2017: Measuring financial inclusion and the fintech revolution. World Bank Group. <https://globalfindex.worldbank.org>
3. Donovan, K. (2012). Mobile money for financial inclusion. In T. Kelly & C. Rossotto (Eds.), Information and Communications for Development 2012: Maximizing Mobile (pp. 61–73). World Bank.
4. Karimova, G. (2021). Raqamli bank xizmatlarida kiberxavfsizlik muammolari. Axborot texnologiyalari va xavfsizlik, (4), 27–32.
5. Markaziy bank. (2024). 2023-yil yakuni bo'yicha bank tizimi holati. <https://cbu.uz>
6. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Markaziy bankning 2024-yilgi yillik hisoboti. <https://www.scribd.com/document/954101484/Markaziy-Bank-Yillik-Hisoboti-2024>
7. Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial inclusion and stability. Borsa Istanbul Review, 18(4), 329–340. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2017.12.003>
8. Xalilov, M., & Jo'raev, F. (2023). Elektron to'lov tizimlarining O'zbekiston moliyaviy bozoriga ta'siri. Moliyaviy tahlil va tadqiqotlar jurnali, (2), 44–50.
9. Shermamatova, I. O. (2024). Development of online banking in the Republic of Uzbekistan. Journal of Contemporary Business Law & Technology: Cyber Law, Blockchain, and Legal Innovations, 1(6). <https://doi.org/10.61796/JCBLT.v1i6.621>

10. World Bank. (2022). The Global Findex Database 2021: Financial inclusion, digital payments, and resilience in the age of COVID-19. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>;
11. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). Markaziy bankning 2024-yilgi yillik hisoboti. <https://www.scribd.com/document/954101484/Markaziy-Bank-Yillik-Hisoboti-2024>
12. Shodmonov, R., & Mustafakulov, S. (2024). Yashil iqtisodiyotning shakllanish sharoitida sanoat korxonalari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining xorij tajribasi. Nordic Press.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>